

Miljö- och energidepartement
Ert dnr. M2015/04128/Nm

**Norrtälje kommuns remissvar på parlamentariska
landsbygdskommitténs slutbetänkande – För Sveriges
landsbygder en sammanhållen politik för arbete, hållbar
tillväxt och välfärd (SOU 2016:1).**

Norrtälje kommuns synpunkter:

Först vill Norrtälje kommun uppmärksamma valet av vilka kommuner som utsetts som remissinstanser. 50 kommuner fick remissen, 22 av dessa representerar gruppen norrländska "glesbygdskommuner" och därutöver är det minst 15 kommuner som skulle kunna kategoriseras som mindre landsbygds- och glesbygdskommuner, från övriga delar av landet. År 2010 hade t 25 av rikets 290 kommuner en landsbygdsbefolkning som översteg 10 000 invånare. Endast platserna 16 och 22 i denna inofficiella topplista är representerade bland de remitterade kommunerna. Om man utvidgar landsbygdsbegreppet till alla som bor på landsbygd samt i tätorter med max 3000 invånare (glesbygdsverkets definition) så fanns det, år 2010, 16 kommuner i landet med en landsbygdsbefolkning med mer än 20 000 invånare, ingen av dessa var utvalda remissinstanser.

Enda representant för gruppen "större kommun" bland de kommuner som utsetts som remisspart är Lund, med ca 5% andel landsbygdsboende.

Av de 75 förslagen från kommittén är det visserligen ett antal som är mer eller mindre predestinerade direkt till Norrlands inland eller andra mindre gles- eller landsbygdskommuner men en stor del av de åtgärdsområden som berörs berör landsbygden i hela landet. Om detta avspeglar landsbygdskommitténs syn på sitt uppdrag eller ansvarigt departements syn på landsbygden och dess omfattning och villkor låter vi vara osagt.

Frågan är viktig beroende på vilka av de presenterade 75 förslagen som kommer att omsättas till konkreta åtgärder. Blir det åtgärder som är till gagn för hela landsbygdsbefolkningen, eller kommer det att stanna vid åtgärder som stärker landets mest utsatta glesbygder. Om det senare blir fallet riskerar omhändertagandet av landsbygdskommitténs arbete att inte uppfattas som

trovärdigt utifrån kommitténs uppdrag. Att ett paket med åtgärder utformas som är riktat till kommuner med extra stora utmaningar är både nödvändigt och brådskande. Men även övriga landsbygders villkor måste också stötta inom många områden.

Ofta framhålls i debatten vikten av att motsättningar mellan stad och land skapar problem och att alla måste bidra till en samsyn kring att stad och land behöver varandra. Att hänvisa frågan om synpunkter i huvudsak till glesbygdens representanter på kommunnivå skulle kunna ses som ett uttryck för en annan motsättning eller samhällssyn som i så fall riskerar att förstärkas. Det är på kommunnivå som många konkreta insatser initieras för att förbättra och synliggöra landsbygdens villkor och förutsättningar.

Kommittén anger att en av de främsta utmaningarna är att motverka att lokala ansträngningar och initiativ motarbetas av statliga företrädares regelverk, uppdrag eller syn på sitt uppdrag. Brist på samsyn och samverkan mellan olika statliga myndigheter är ett annat viktigt förbättringsområde.

Förståelsen för landsbygdens villkor måste förbättras i många styrelserum om man så säger, sedan är det nödvändigt att statens påverkan och betydelse särskilt belyses och framhålls. Motsättningar mellan stat och land är minst lika viktiga att förebygga.

Allt fler kommuner har de senaste åren uppmärksammat betydelsen av att arbeta fram strategier och utvecklingsprogram för sina invånare på landsbygden. Detta, inte med utgångspunkt från ett i geografiskt perifert läge, utan för att i sin kommun så långt som är möjligt, sträva efter att skapa likvärdiga förutsättningar för att arbeta, bo och leva. Tillgången till bredband med hög kapacitet är ett bra exempel på en problemställning som förenar hela landet liksom svårigheterna med att bygga bostäder.

Landsbygdkommittén inleder sitt slutbetänkande med att de som arbetar och bor i landsbygderna ska ha samma möjligheter till ett gott liv som medborgarna i resten av Sverige och att landsbygderna ska ha samma förutsättningar att utvecklas. Vi förutsätter man menar landsbygderna i hela Sverige även om vissa landsbygder och områden har tuffare villkor än andra.

De 75 förslagen har hänförts till åtta specifika områden.

Samtliga dessa rubriker kan överföras direkt till utvecklings- och förbättringsområden i de flesta av landets kommuner.

Följande förslag vill Norrtälje kommun särskilt kommentera under respektive område:

Näringspolitik

3. Saminvests uppdrag om investeringar i företag och förnyelse av ekosystemtjänster.

Behovet av att främja en snabbare omställning till en mer biobaserad samhällsekonomi är minst lika stort i hela landet. Skrivningarna har en otydlighet kring Saminvests villkor för kommande uppdrag kring investeringar i små och medelstora företag.

7. Offentlig upphandling.

Att offentlig upphandling ska innehålla krav som motsvarar våra svenska miljökrav och regler är positivt men om detta är en åtgärd som kan stärka upphandling av närproducerat eller närfångat livsmedel saknas det analyser kring.

Norrtälje kommun delar kommitténs uppfattning att Sverige behöver stärka strategier för de blåa och gröna näringarna.

Digitalisering och transportinfrastruktur

13-22. Målet om att alla i landet ska ha tillgång till 100Mb/s överföringskapacitet senast år 2025 känns inte särskilt offensivt. Planering bör göras utifrån grundstrukturer som kan hantera betydligt snabbare och kraftfullare nät.

Avsaknad av snabbt bredband är en fråga för hela Sveriges landsbygd. Det är av stor vikt att bredbandsstödet inom landsbygdsprogrammet väsentligt utökas och att Post- och Telestyrelsen (PTS) får ytterligare medel än vad som föreslås. Dessa borde dock gå mer direkt till kommuner eller regioner med särskilda behov istället för att som nu legitimera länsstyrelsernas roll.

Det är bra att problematiken med att kopparledningar försvinner uppmärksammas. Förslaget om att staten omgående tar initiativ till att säkerställa tillgången till bredband för de hushåll och företag som står utan ersättning är bra och detta gäller landsbygdsområden i hela landet.

27. Översyn av reseavdraget.

Behovet av en reformering av bestämmelserna är förstäeligt. Om fusk förekommer ska det beivras med syfte att rättmätiga avdrag ska göras utifrån pendlarnas resebehov. Att införa ett avståndsbaserat reseavdrag med genomtänkta rutiner och kontrollsystem skulle kunna vara positivt men främsta skälet till en förändring får ej vara att försämra villkoren.

Om besparingar kan göras med andra villkor bör de kostnadsbesparingarna användas till betydligt ökade insatser för att öka och förbättra möjligheterna till pendling med andra åtgärder och lösningar. Olika mobilitetsinnovationer t.ex., genom MaaS och annat, får ej motverkas av juridiska hinder.

Kompetensförsörjning

Ingen särskild punkt kommenteras, endast en generell kommentar om att många av de föreslagna insatserna t.ex. ökade möjligheter för yrkesutbildning skall gälla alla landsbygdsområden, inte minst som en åtgärd för att snabbare integrera nyanlända till samhälle och arbetsliv.

Bostadspolitik och samhällsplanering

41. Riksintressen.

Även bostadsbyggande bör ses som ett riksintresse. En del av storstädernas överhettning på bostadsmarknaden skulle kunna minskas genom att ge större förutsättningar för bostadsbyggande på landsbygden runtomkring vilket idag försvåras bland annat p.g.a. myndighetssynen kring riksintressena. I dag är riksintresse synonymt mer eller mindre med totalt byggförbud vilket egentligen inte var avsikten. Det hade varit önskvärt om landsbygdskommitténs förslag och arbete mer hade samordnats och samverkat med den statliga utredning kring riksintressen vars betänkande nu är ute på remiss.

42. Strandskyddet.

Det måste gå att forma ett mer flexibelt och ändamålsenligt strandskydd med ökade möjligheter att bygga i attraktiva lägen. Strandskyddet måste förenklas för att underlätta byggande i strandnära lägen i syfte att förbättra förutsättningarna för boende, för jordbruksnäringarnas utveckling, verksamheter i skärgården samt för annan näringsverksamhet att driva sina företag.

Tillämpningen av det så kallade utökade strandskyddet måste särskilt uppmärksammas. Detta skiljer sig mellan olika länsstyrelser myndighetsutövande då man gör egna tolkningar av lagtexten och inför buffertzoner istället för mer områdesanpassade tillämpningar. Detta har Norrtälje kommun belyst bl.a. genom överklagande av fattade beslut.

44. Stöd för långivning.

Områden med Tobins q- värden under 1,0 finns i hela landet. Kommuner med värde mer än 1,0 i hela sin kommun uppskattas att finnas i max 40 kommuner. Utifrån detta bör införandet av så kallade landsbygdslån vara riksomfattande. Landsbygdslånen skulle kunna ha olika villkor och nivåer om det behövs särskilda stimulansinsatser i vissa kommuner.

Ett område som ej behandlats är deltidboende. En särskild problematik för besökskommuner eller kommuner med stora fritidshusbestånd och dess landsbygd.

Norrtälje är ett bra exempel på sådan kommun, med sina 25 500 fritidshus, vilket är överlägset mest i landet. Ågarna och besökarna till dessa bidrar till att upprätthålla service och ger ökade intäkter till näringslivet samtidigt som kraven, påfrestningarna och slitaget på infrastrukturen ökar utan att värdkommunerna kompenseras för detta. Detta bidrar också till motsättningar mellan stad och land.

Tillgång till service, välfärd och kultur

53. Post.

Post- och betaltjänster måste säkras för landsbygdens invånare. Inte minst bör villkoren för befolkningen på öar utan fast förbindelse beaktas.

54. Polistillgång.

Att införa tidsatta krav på hur snabbt polis kan vara på plats välkomnas.

Tydligare styrning och samordning

Att de olika statliga aktörernas roller måste tydliggöras för att få en tydligare styrning och samordning av landsbygdspolitiken kan inte nog understrykas. Att man samtidigt vill stärka länsstyrelsernas roll är positivt förutsatt att den rollen handlar om att främja och samordna de statliga myndigheternas insatser för regional tillväxt. Detta uppdrag skall vara ett komplement och ett stöd till det regionala utvecklingsansvaret som mer och mer överförs till kommuner och landsting, ej en konkurrent.

Underlätta för civilsamhällets engagemang

Det är positivt att landsbygdskommittén framhåller civilsamhällets betydelse för landsbygdsutveckling.

71. Förstärkta bidrag till studieförbundens verksamhet i landsbygdsområden
Mycket positivt.

73. Att ett statligt verk skall stödja samordning och utveckling av nätverk i kommuner och regioner och därmed stötta kommuners och regioners arbete är positivt.

Kommittén föreslår att det är Jordbruksverket som ska ha den samordnande rollen för en sammanhållen landsbygdspolitik, antagligen genom kopplingen till landsbygdsprogrammet och Leader och att Jordbruksverket då även ska ha rollen att stötta nätverk.

Landsbygdsutveckling handlar om mycket mer än att stödja främst företagande i gröna och blå näringar och inom detta område finns en stark regelstyrning. Med tanke på det borde en annan myndighet tilldelas den rollen.

Med vänlig hälsning

Ulrika Falk
Kommunstyrelsens ordförande